

NATIONAAL TINNEN FIGUREN MUSEUM

Leuk, leerzaam & levendig

ANBI VERSLAG Nationaal Tinnen Figuren Museum 2017

Doelstelling

Het Nationaal Tinnen Figuren Museum (NTFM) verzamelt en beheert, als vrijwilligersorganisatie, een grote collectie van nu 120.000 (tinnen) modelfiguren . Van middeleeuwse pelgrimsinsignes tot hedendaagse fjnschilderkunst. Bestuur en vrijwilligers zetten zich in om deze (tinnen) modelfiguren te behouden en van betekenis te voorzien, voor en namens de samenleving. Zij voegen aan deze figurencollectie verhalen en kennis toe om bezoekers te laten genieten en te informeren.

Het NTFM stelt zich open op naar de samenleving en zoekt verbindingen .

Algemene gegevens

Naam ANBI: Stichting Nationaal Tinnen Figuren Museum (NTFM)

ANBI sinds: 01-01-2010

Culturele ANBI sinds: 01-01-2012

RSIN/Fiscaal nummer: 007355701

Kamer van Koophandel nummer: 41023557

Geregistreerd museum sinds: 21-06-2001

Adres: Markt 1, 7731 DB Ommen

Telefoonnummer: 0529 - 45 45 00

Website adres: www.tinnenfigurenmuseum.nl

E-mailadres: kantoor@tinnenfigurenmuseum.nl

Hoofdzaken uit 2017

Het Nationaal Tinnen Figuren Museum (NTFM) is een klein vrijwilligersmuseum met gepassioneerde vrijwilligers (22) en een grote collectie (nu ca. 120.000 objecten). Het behouden en het beheren van deze collectie is het doel van het NTFM. Deze collectie is het kloppende hart van het tinnen figurenmuseum.

Vaste en tijdelijke tentoonstellingen laten je kennismaken met de kunst van figuren maken en met de verhalen die deze tinnen figuren over onze cultuur en onze geschiedenis vertellen.

Het museum vult zijn taak als kenniscentrum in door systematisch kennis te verwerven over zijn collectie; over zijn (tinnen) modelfiguren, zijn makers en over de (Europese) cultuur en geschiedenis.

Die kennis dragen wij over door middel van exposities, lesprogramma's, presentaties en rondleidingen. Maar ook één op één in antwoorden op concrete vragen.

Nu het NTFM, sinds het besluit van de gemeenteraad van Ommen, van 2015, geen subsidie meer ontvangt, is het in stand houden van zijn collectie nog meer dan voorheen een zelf gevoelde verantwoordelijkheid voor het in stand houden van dit belangrijke culturele erfgoed, dat ten tijde van de Verlichting ontstond. Toen als educatief speelgoed om kinderen via spel vertrouwd te maken met de resultaten van het toen revolutionaire wetenschappelijk onderzoek en een grotere wereld die hun beleving, in hun toen zeer geïsoleerde woonplaatsen, verre te boven ging.

Vrijwilligers

De betrokkenheid van onze vrijwilligers, die ook maar toevallige voorbijgangers zijn, bleef sterk, ondanks de subsidiebeëindiging. Zij zetten hun schouders onder het museum, wetende dat zij het nu alleen zijn die het museum samen met vrienden en sponsors in stand moeten houden om de unieke collectie door te geven aan volgende generaties. Niets wagen is erger dan falen, hield Vincent van Gogh ons voor.

Het Nationaal Tinnen Figuren museum blijft actief zoeken naar nieuwe vrijwilligers om deze verantwoordelijkheid vol te houden.

Collectie

In dit verslagjaar kreeg het NTFM schenkingen van:

- dhr. mr. H. van den Hoek Ostende, Amsterdam; een zeer grote collectie (ca. 5.000 objecten) ronde figuren van ca. honderd verschillende ateliers in hoofdzaak Napoleontische figuren uit de tweede helft twintigste eeuw, maar ook enkele oude figuren uit het eind van de negentiende eeuw, tezamen met zijn uitgebreide vakbibliotheek. Dhr. Van den Hoek Ostende was archivaris van de gemeente Amsterdam.
- mevr. S.P. van Kekeran-Brouwer, Noordwijk; een zeer gevarieerde collectie, meer aparte, figuren in hoofdzaak uit de tweede helft twintigste eeuw
- dhr. P.J. de Vries en mevr. I. A. Abrahams – de Vries, Gieten; schaakspel 'de slag bij Waterloo' van Franklin Mint, vogelfiguren van atelier Haefelin, een schoolscène van John Ball – Evergreen Studio Collections en figuren van ambachten van Daalderop
- mevr. J. Neijssen, Borger; drie Mobaco bouwdozen
- dhr. G.J.W.J. Vos, Ommen; twintig militaire houten (centsprent) figuren

Exposities

Het NTFM organiseerde in het verslagjaar 2017 zeven exposities:

- 'Uitgestald', t/m 7 januari
- 'grenzen in veelvoud', t/m 3 september
- 'boeren burgers en buitenlui', vanaf 2 september
- 'een geschiedenis van geluk', vanaf 30 september
- 'Tintin (Kuifje) in tin', t/m 29 oktober
- 'Paradijzen van weleer', t/m 29 oktober
- 'Paul's toverlantaarns, kykt vrienden, kykt, 't is mooi, fraai, curieus en raar', vanaf 4 november

Bezoek

Het aantal bezoekers steeg in 2017 met 9% , naar 6.487 bezoekers

Financiën

De jaarrekening 2017 laat een positief resultaat zien dankzij, strenge bezuinigingen (8%, op een al uitgeknepen begroting), gestegen bezoek (9%), maar vooral dankzij de hulp van een tiental sponsors en de Rabobank Coöperatieweken.

EXPLOITATIEREKENING OVER 2017

Baten:

Entreegelden	€ 24.894
Rondleidingen en Tingieten	€ 648
Eenmalige giften en subsidies	€ 18.511
Verkopen figuren etc.	€ 3.611
Overige opbrengsten/diverse baten	€ 312
Teruggave energiebelasting 2015-2017	<u>€ 3.688</u>
Totaal baten	€ 51.664
Inkopen	<u>€ 1.052</u>

Brutowinst € 50.612

Lasten:

Afschrijvingen	€ 173
Huisvestingskosten	€ 26.829
Beheerskosten	€ 5.031
Algemene kosten	<u>€ 7.787</u>
Som der bedrijfskosten	<u>€ 39.820</u>
Bedrijfsresultaat	€ 10.792
Rentelasten	<u>€ 702 -/-</u>
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	<u>€ 10.090</u>

De inkomsten uit entreegelden (incl. museumkaart) zijn iets hoger dan in 2016.

Het resultaat uit gewone bedrijfsvoering is ruim hoger: € 10.090 positief.

Dankzij dit positieve resultaat is het Negatief Eigen Vermogen van het NTFM teruggebracht naar -/- € 2.100. Het beste resultaat sinds de stichting van het NTFM

Gedetailleerd inhoudelijk verslag

Historie

Op 25 februari 1985 is de Stichting Nationaal Tinnen Figuren Museum opgericht op initiatief van "Stichting ter bevordering van de toepassing van cultuurhistorische tinnen figuren: de Tinnentafelronde" (nu: "Nederlandse Stichting voor Modelfiguren"), samen met inwoners van Ommen. Statutair bezetten beide partijen elk 50% van de zetels in het bestuur. Kort daarna, op 10 mei 1985, opende het museum zijn deuren. Het museum draait volledig op vrijwillige inzet. Vrijwilligers zorgen voor de collectie, de dagelijkse bedrijfsvoering en bieden museale diensten aan, aan het publiek.

Het NTFM, Markt 1, Ommen, is gelegen op één van de meest historische plekken van Ommen, aan een voormalige doorwaadbare plaats in de Overijsselse Vecht. Vanaf 1432 stond op deze plek een 'bruggemeesterswoning' (tolgaarderswoning). In 1828 werd deze woning vervangen door het huidige pand; een voormalig gemeentehuis annex kantongerecht, herensociëteit en 'bruggemeesterwoning'.

Het gebouw is een Rijksmonument, dat dankzij zijn museumfunctie voor publiek toegankelijk is.

Nadat de VVV, waarmee het NTFM van aanvang af samenwerkte, in 2001 naar de binnenstad van Ommen verhuisde, betrok het NTFM het monumentale deel van het gebouw.

Het museum herstelde toen de oorspronkelijke entree van het gebouw. Aansluitend hierop, in de periode nov. 2004- april 2006, vernieuwde het NTFM zijn hele museum; bouwkundig, installatietechnisch en museaal.

Eén van de grote aanwinsten van deze vernieuwing is een ca. 45 m2 grote wandschildering van de gerenommeerde schilders Matthijs Röling, Anouk Martijn en Arthur Stokvis. In deze wandschildering beelden zij de tinnen figuur uit; artistiek en in zijn historische context.

Hoofdpijnen van het Beleidsplan:

1. een duurzaam en toekomstbestendig museum ontwikkelen;
2. door het museum te verbinden met de plaatselijke samenleving en met zijn bezoekers;
3. en deze ontwikkelingsgang samen **met** zijn bezoekers (i.p.v. **voor**) uit te werken.

Bestuurssamenstelling:

Per eind 2017 is de samenstelling van het bestuur:

Dhr. H.J. Burema, voorzitter sinds 09-02-2011

Dhr. ir. H. Dooijes, secretaris sinds 01-01-1999

Dhr. G. ten Kate, penningmeester sinds 01-01-2012

Mevr. M.A.H. Elzer-Wiegel, bestuurslid sinds 30-06-1994

Naast het (meewerkende) bestuur zijn nog 18 overige vrijwilligers actief.

Beloning voor bestuurders

Bestuurders van het NTFM voeren hun werkzaamheden onbezoldigd uit, evenals de overige vrijwilligers.

Bestuur en organisatie

Gelet op de omvang van de museumorganisatie, werkt het bestuur van het NTFM op basis van het bestuursmodel. Dit is een model waarin alle verantwoordelijkheid bij het bestuur ligt.

Het NTFM-bestuur onderschrijft de Ethische Code van de International Council of Museums (ICOM) zoals die in 2004 (vernieuwd) is vastgesteld tijdens de 21ste Algemene Vergadering van de ICOM te Seoul.

Sinds de invoering van het Museumregister is het NTFM een geregistreerd museum; de eerste registratie vond plaats op 21-6-2001.

In 2014 is het NTFM voor de tweede keer herijkt door de Stichting Museumregister Nederland.

Het NTFM is lid van de Nederlandse Museumvereniging en accepteert de MuseumKaart sinds de invoering daarvan (als Museum Jaarkaart) in 1981.

Collectie

Het NTFM verzamelt een representatieve doorsnee uit de ontwikkelingsgeschiedenis van de tinnen figuur. Hierbij gaat de voorkeur uit naar figuren met civiele voorstellingen en figuren die de Westerse Cultuurgeschiedenis verbeelden. Immers in onze samenleving is geschiedenis als Westerse geschiedenis tot ons gekomen.

Figuren met militaire voorstellingen vullen uiteraard ook een aanzienlijk deel van de collectie, omdat onze geschiedenis helaas nogal rijk is aan oorlogen. In de periode van het nationalisme (ca. 1850 – 1945) veranderde zelfs de naam van tinnen figuren in tinnen soldaten. Toen werden bijna een eeuw lang alleen maar tinnen soldaten gemaakt.

Dat veranderde in het Interbellum toen de verzamelaar Otto E. Gottstein (1870-1951) de cultuurhistorische tinnen figuur introduceerde. De collectie cultuurhistorische diorama's in het Tinnen Figuren Museum zijn van de hand van Gottstein's Nederlandse navolger dr. W.G.L. Wieringa. Zijn 46 diorama's behoren tot de kerncollectie van het NTFM.

De begincollectie van het museum is ter beschikking gesteld door leden van "Stichting ter bevordering van de toepassing van cultuurhistorische tinnen figuren: de Tinnentafelronde", met als hoogtepunten de dioramacollectie van dr. W.G.L. Wieringa en een diorama van de Slag bij Waterloo van prof. dr. drs. J. Diederich.

Tijdens de museumvernieuwing (2004-2006) is het diorama van de Slag bij Waterloo verplaatst, uitgebreid van 5.000 naar 10.000 figuren en in een historische encensering van een bivak geplaatst.

Toen is de collectie verbreed. Deels door aankopen en deels door schenkingen en langdurige bruiklenen, vanwege het toegenomen prestige van de museumvernieuwing. De collectie bestaat deels uit bruiklenen en deels uit eigendom.

Sinds 2004-2006 is het collectiebeleid erop gericht om zo breed mogelijk te verzamelen, gespreid over tijd en tinnegieters.

De collectie omvat nu replica's van antieke figuren, originelen en replica's/na-gietsels uit oude vormen van oude figuren / Nürnberger und Fürther Ware (vanaf ca. 1750), tinnen soldaatjes (vanaf ca. 1850), speelgoedfiguren (vanaf ca. 1900), cultuurhistorische figuren

(vanaf ca 1920), composietfiguren en na-oorlogse drie dimensionale figuren, reclame figuren en fijschilderkunst.

Niet alleen van tin (lood-tin legering) maar ook van lood, aluminium, ijzer, composiet, hout, plastic en resin.

Het museum bezit ook een grote verzameling papieren figuren.

Na een stagnatie in 2015/2016, toen de gemeentelijke subsidie was beëindigd en het NTFM enkele zeer waardevolle schenkingen misliep, is het vertrouwen van collectioneers terug. Inmiddels zijn weer belangrijke schenkingen ontvangen.

Kennis over deze figurencollectie en de makers hiervan wordt systematisch verzameld en vastgelegd. Het museum beschikt ook over een omvangrijke vakbibliotheek.

Expositie

Na de museumvernieuwing van 2004-2006 is ook de expositie vernieuwd. In de nieuwe expositie werden (tinnen) modelfiguren, in een betekenisvolle samenhang, geëxposeerd met kunst en ensceneringen. Deze ensceneringen laten (tinnen) modelfiguren zien vanuit de ogen van een tinnegieter, een kind en een volwassen verzamelaar. Ook de nieuwste ontwikkelingen op het terrein van fijschilderkunst en maquette bouw werden in de expositie opgenomen.

Met zijn tinnen figuren vertelt het NTFM verhalen van (in hoofdzaak) de Europese cultuur en geschiedenis; met speciale aandacht voor de Nederlandse en de regionale cultuur en geschiedenis.

Na 2004-2006 is meer aandacht gegeven aan de regionale geschiedenis en cultuur in zowel de vaste als in tijdelijke exposities

Zo liet het museum de Slag bij Ane (1227) vastleggen in een viertal diorama's en vertelt het grote diorama 'de opmars van Verdugo' over de rol van de Spanjaarden in de regio, tijdens de Tachtig Jarige Oorlog.

Educatie / Activiteiten

Voor basisschoolleerlingen ontwikkelde het NTFM hoogwaardige educatieve activiteiten:

- voor groep 1 en 2: 'van wie is die kist'
- voor groep 3 en 4: 'reis door de tijd naar de Middeleeuwen'
- voor groep 5 en 6 'reis door de tijd naar de Romeinen'
- voor groep 7 en 8 'reis door de tijd naar Napoleon'

Dagelijkse activiteiten voor bezoekers zijn:

- tinnen figuren beschilderen
- speurtochten

Tijdens schoolvakanties en op afspraak worden demonstraties tingieten gegeven en/of bijzondere activiteiten georganiseerd.

Museumbezoek

In 2017 bezochten 6.487 bezoekers het museum. Dit is 533 bezoekers meer dan in 2016. Een stijging van (9 % t.o.v. 2016).

Sinds de stichtingsjaren van het NTFM is de vrije tijd van mensen afgenomen, werken man en vrouw waardoor er in het weekend minder ruimte is voor gezinsactiviteiten en is de concurrentie met het exponentieel toegenomen aanbod aan activiteiten (waaronder digitale communicatie) onvergelijkbaar groot.

Van recentere datum is de ongelijke behandeling van grote en kleine musea. Het NTFM ontvangt daardoor minder bezoekers dan in zijn beginjaren. In recente benchmark vergelijkingen met vergelijkbare musea scoort het NTFM echter goed.

De jongste museumbenchmark Museana (2016) laat zien dat het aantal betalende bezoekers in het NTFM aanzienlijk groter is dan het gemiddelde van zijn vergelijkingsgroepen:

- in de groep van 5.000 – 7.000 bezoekers (10 musea) ontvangt het NTFM 1.701 meer betalende bezoekers (+ 44%) dan het gemiddelde van deze groep;
- in de groep van 3.000 – 9.000 bezoekers (36 musea) ontvangt het NTFM 1.266 meer betalende bezoekers (+ 29%) dan het gemiddelde van deze groep;

Ook de samenstelling van de bezoekers aan het NTFM verschilt sterk van die van de vergelijkingsgroepen.

In de vergelijkingsgroep 3.000 – 9.000 bezoekers bedraagt het aandeel:

- 0 – 12 jaar in het NTFM: 25% van het totaalbezoek, tegenover 10% in de gehele vergelijkingsgroep
- > 65 jaar in het NTFM: 44% van het totaalbezoek, tegenover 24% in de gehele vergelijkingsgroep
- bezoeken met MuseumKaart in het NTFM: 42% van het totaalbezoek, tegenover 28% in de gehele vergelijkingsgroep.

De inkomsten uit entree van het NTFM bedragen € 22.000 (59% van de totale inkomsten), tegenover € 15.000 als gemiddelde van de gehele vergelijkingsgroep (11% van de totale inkomsten).

Vrijwilligers

Het NTFM wordt geheel gerund door enthousiaste vrijwilligers. Zij zorgen ervoor dat alles op rolletjes loopt.

In de organisatie zijn verschillende taken te benoemen, zoals publiekstaken, werkzaamheden aan de collectie en zaken die te maken hebben met de bedrijfsvoering.

Per 31/12/2017 bedroeg het aantal vrijwilligers van het NTFM: 22

Het aantal vrijwilligers uitgedrukt in FTE bedraagt 3,4 ten opzichte van 6,8 in de vergelijkingsgroep van 3.000 – 9.000 bezoekers.

Uitbreiding van het vrijwilligersteam is, gelet op bovenstaande verhouding, sterk gewenst. Vooral omdat de dagelijkse bedrijfsvoering zwaarder is geworden door toegenomen door veel grotere concurrentie met andere bezigheden, wettelijke eisen en de weggevallen subsidie.

Van onze vrijwilligers verwachten wij een minimale beschikbaarheid van 4 uur per week. Op de werkvloer (kassa, activiteitenbegeleiding, rondleidingen) verwachten wij dat zij bij piekdrukke bereid zijn om elkaar te ondersteunen en bij te springen waar nodig!

Publiciteit

Het NTFM maakt zichzelf en zijn activiteiten bekend via: internet, facebook, de eigen website, websites van derden, folders, posters, persberichten en advertenties. Ook neemt het NTFM deel aan markten en manifestaties om publiek over (tinnen) modelfiguren en het museum te informeren.

Advertenties:

www.dagjeweg.nl

Recreatiekrant Overijssel

De aandacht van de media voor het NTFM in 2017 was behoorlijk:

Radio Oost cultuurtips, 5 januari

Arriva Magazine over Kuifjetentoonstelling, februari

De Stentor over Museumweek en tentoonstellingen, maart

AWN –Magazine (vereniging van vrijwilligers in de archeologie), foto's en vermelding over de Slag bij Ane, maart

Radio 1 langs de lijn en omstreken, over Museumweek, 4 april

BMW Mono Revue, april

RTV-Oost, 26 april

De Stentor, NTFM in vistrappenroute . fietstocht, 8 juli

De Stentor, NTFM genoemd in Vorstelijk Kamperen, 20 oktober

Nederlands Dagblad, 29 december

De regionale medio publiceren regelmatig over het Tinnen Figuren Museum

Bijzondere publiciteit:

Schuring Uitgeverij; foto's en vermelding over de Slag bij Ane in een boek over de geschiedenis van Drenthe

Jeroen Vogel, NTFM –vermelding in een reisboek "In Nederland"

Gemeenschappelijke cultuur-brochure van regionale musea; 5.000 exemplaren A-5, 12 pagina's

Trip Advisor, met positieve vermeldingen over het Nationaal Tinnen Figuren Museum

Deelname Rabobank Coöperatieweken in 2016 en 2017 met mooie resultaten, dankzij de stemmen van de Rabobankklanten.

Deelname Beste-uitje 2017, eervolle 3de plaats als Museum-Uitje in Overijssel

Tegen vergoeding van reiskosten verzorgt het NTFM, voor geïnteresseerden, voordrachten over (tinnen) modelfiguren en het museum. De voordracht brengt de toehoorders naar een andere wereld in zakformaat. Een die ver weg is of dichtbij, onbekend of juist herkenbaar, mooi of spannend. Kijkenderwijs valt er veel te ontdekken in het NTFM. Kijken naar tentoonstellingen en deelnemen aan activiteiten (reizen door de tijd) is inspirerend. Het verruimt je blik en helpt bij het vormen van je mening, smaak en algemene ontwikkeling.

Hoe komt een wereld in zakformaat, met (tinnen) modelfiguren tot stand? Welke vaardigheden zijn daarvoor nodig? Wat willen de tekenaar, de graveur en de tinnegieter zeggen met hun producten en welke middelen gebruiken zij daarvoor? En niet te vergeten: wat kun je er van leren?

Het NTFM heeft tal van mogelijkheden om jongeren uit het basis en voortgezet wegwijs te maken in hun eigen cultuur en geschiedenis en van hen gezond-kritische mediagebruikers te maken. Wij bieden dit graag aan, aan leraren en docenten.